

то), войска-та, правосъдіе-то и единъ зганъ отъ чиновници благородни; народа трѣбаше да отива да мрѣ противъ непріятелитѣ за нѣкоя дворянска каприція и да плаща разноси-тѣ на войни-тѣ.

Както цариградска-та Патріархія продава епархій-тѣ на мезать, тѣй и въ Франца чинове-тѣ на управленіе-то ся продаваха, като мушій, на спекуланти, кои-то събличаха народа за да земать не само какво-то ся платили на правителство-то, но още и рушвета чрезъ кого-то ся може да доближатъ до продавача. Не само чинове-тѣ, но и правдина-та за да работишъ единъ занаятъ, за да станешъ единъ черакъ на единъ чизмаринъ, кожухаринъ и проч. трѣбаше да откупишъ съ тѣжко злато. Търговія-та токо речи несъществувахе тѣй както я разбираме днесъ; и наистинна, възможно ли е търговія тамъ дѣто на сѣка крачка трѣбаше да ся плаща гюмрюкъ, на сѣкой градъ, на сѣкое село, на сѣкій мостъ, въ всяка провинція, за пѣтя даже по кого-то ся пѣтуваше!?

Въ една държава дѣто отъ сѣко нѣщо е излѣзвало полза за правителство-то държавнитѣ каси трѣба да ся биле сѣкоги препълнени. — Никакъ! — Не само че тѣзи данъци непостигаха на огромни-тѣ прѣсканія на двора, но даже и най-послѣ сички-тѣ даждія сѣ ся шконтирвали по за пѣтъ за дѣсятъ години напредъ и пари-тѣ имъ сѣ ся похарчвали и разграбвали. — Каквали ще да е била бѣдностъ-та на народа? Но кой ся е грижилъ за него? — За сиромаша има нѣма хлѣбъ, той трѣбаше да си плати владищина-та: на калугерска-та софра нетрѣбаше да липсова нито една сорта вино, нито една сорта сирене, сичко-то трѣбаше да е текмилъ!

Обстоятелства-та раждатъ хора-та. Въ срѣдъ това хаотическо зрѣлище ся появили отлични философи и писатели, кои-то обърнаха поглѣди-тѣ си къмъ най-живитѣ рани на отечество-то си, започнаха да издирюватъ причини-тѣ имъ, правдина-та или неправдата имъ, какво нѣщо е чолѣка, какво нѣщо е държавата, кои сѣ спошенія-та мѣжду имъ, кои сѣ права-та и длѣжности-тѣ имъ, кои сѣ естествени-тѣ закони на чолѣшко-то общество, какви треба да бѣдатъ негови-тѣ вътрешни наредби и проч. и проч. Сѣкій проумява съ каква жажда ся хвърлѣше народа върху списанія кои-то му показвахъ болки-тѣ съ таквъзъ краснорѣчіе, кои-то му сочека права-та и длѣжности-тѣ съ таквъзъ доказателства, кои-то въздигаха душа-та му